

Dosarul nr. 2a-1781/2020
Alina
(2-19125374-02-2a-12062020)

jud. Brăgaru

DECIZIE

06 octombrie 2020
Chișinău

mun.

Colegiul Civil, comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președintele ședinței, judecător:

Secieru Ion

Judecători:

Mihaila Viorica și Cotruță Iurie

Grefier:

Moscaliuc Victoria

examinând în ședință publică în ordine de apel, cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Obneavco Vladimir împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul poporului, privind constatarea încălcării dreptului la libertate, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 februarie 2020 prin care acțiunea a fost admisă parțial, după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor Secieru Ion, -

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 25 iulie 2019, Obneavco Vladimir a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul Poporului cu privire la constatarea încălcării dreptului la libertate, repararea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamantul Obneavco Vladmir a indicat că, prin sentința Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, Obneavco Vladimir Evgheni, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de

art.191 alin. (5) Cod Penal al Republicii Moldova, și a fost condamnat în baza acestei legi, stabilindu-i-se o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 9 (nouă) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

3. Menționează că, măsura preventivă lui Obneavco Vladimir Evgheni, arestul, s-a menținut, fiindu-i calculat termenul de ispășire a pedepsei din data pronunțării sentinței - 23 decembrie 2015, cu includerea în acest termen a perioadei aflării lui Obneavco Vladimir în arest preventiv, începând cu 30 ianuarie 2015, inclusiv până la data de 23 decembrie 2015.

4. Relatează că, prin aceeași sentință, s-a admis acțiunea civilă înaintată de ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL împotriva lui Obneavco Vladimir Evgheni cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 122 402,22 lei și s-a dispus încasarea de la Obneavco Vladimir Evgheni în beneficiul ÎCS „Le Bridge Corporation Limited” SRL suma de 122 402 lei 22 bani, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material.

5. Susține că, la data de 22 februarie 2016, Curtea de Apel Chișinău, examinând în ședință publică în ordine de apel, apelul declarat de avocatul Găulică Andrei în interesele inculpatului Obneavco Vladimir împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 23 decembrie 2015, în cauza penală privind condamnarea lui: Obneavco Vladimir Evgheni, a dispus respingerea ca nefondat a apelului declarat de avocatul Găulică Andrei în interesele inculpatului Obneavco Vladimir și menținerea fără modificări sentința Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 23 decembrie 2015.

6. Menționează că, la data de 16 aprilie 2019, în cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, a parvenit în procedură de examinare demersul directorului Penitenciarului nr. 9 Pruncul privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod Penal în privința condamnatului Obneavco Vladimir Evgheni.

7. Prin încheierea din 28 iunie 2019, instanța a admis demersul directorului Penitenciarului nr. 9 Pruncul privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod Penal în privința condamnatului Obneavco Vladimir Evgheni și a dispus liberarea condiționată, a acestuia, de pedeapsa închisorii stabilite prin sentința Judecătoriei Ciocana din 23.12.2015. Totuși, instanța a omis să se pronunțe asupra datei intrării în vigoare a acestei încheieri.

8. Relevă că, la data de 05 iulie 2019, deținutul, prin intermediul avocatului Orbu Ștefan, a depus o cerere în adresa șefului penitenciarului prin care solicita eliberarea imediată a deținutului Obneavco Vladimir, în pofida acestui fapt,

Obneavco Vladimir a fost privat ilegal de libertate până la data de 15 iulie 2019, inclusiv.

9. Susține că, nu există nici o parte interesată de a contesta încheierea respectivă. Or, la examinarea demersului directorului Penitenciarului nr. 9 Pruncul privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod Penal în privința condamnatului Obneavco Vladimir Evgheni în proces au fost implicate doar două părți: Re prezentatul penitenciarului (a cărui demers a fost admis) și condamnatul (care urmează a fi eliberat). Astfel, nici o parte în proces nu are interesul legitim de a contesta încheierea instanței, în ordine de recurs. Condamnatul oricum urmează a fi eliberat, dar cu o deținere ilegală (contrară articolului 5 din CEDO) de 17 zile.

10. Consideră reclamantul că, urmează a fi aplicată analogie favorabilă condamnatului. Astfel, cazului sunt tangențiale prevederile art. 195 din Codul de Procedură Penală, care reglementează înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive. Astfel, încheierile prin care a fost revocată sau înlocuită măsura preventivă, în pofida faptului că pot fi contestate în ordine de recurs, acestea sunt executorii imediat.

11. Relatează că, reclamantul a fost privat ilegal de libertate pe o perioadă de 17 zile, ceea ce la rândul său constituie o încălcare a dreptului la libertate garantat de Constituția Republicii Moldova la art. 25, precum și de art. 5 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

12. Indică că, conform Hotărârii de Guvern nr. 21 din 18.01.2019 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2019, a fost aprobat cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2019, în mărime de 6975 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație. Respectiv, salariul ratat fiecare zi de detenție ilegală constituie 232,5, lei, iar pentru toată perioada de detenție ilegală (17 zile)- constituie suma de 3952,50 lei.

13. Reclamantul apreciază acest prejudiciu la suma de 34 000, pe care o consideră drept o recompensă justă și echitabilă pentru suferințele cauzate atât acestuia cât și membrilor familiei sale, cât și pentru incomoditățile pe care aceștia au forțați să le suporte, știind că persoana a executat pedeapsa stabilită de către instanța de judecată, dar în continuare este privată ilegal de libertate.

14. Solicită reclamantul Obneavco Vladimir încasarea sumei de 3 952,5 lei cu titlu de salariu lunar și a sumei de 34 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum cheltuielile de asistență juridică.

Poziția instanței de fond:

15. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 februarie 2020, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Obneavco Vladimir împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul poporului, privind constatarea încălcării dreptului la libertate, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată.

16. A fost constatată încălcarea dreptului lui Obneavco Vladimir la libertate pentru o perioadă de 17 zile.

17. A fost încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficul lui Obneavco Vladimir, prejudiciul material în mărime de 3 952,50 lei (trei mii nouă sute cincizeci și doi lei și 50 bani) și prejudiciul moral în mărime de 34 000,00 (treizeci și patru mii)lei. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

18. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 09 martie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel preliminară împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 februarie 2020.

19. Apelul este depus în termenul legal de 30 de zile prevăzut de art. 362 CPC al RM (hotărârea a fost pronunțată la 20 februarie 2020, iar apelul a fost depus la data de 09 martie 2020 (f. d. 67).

Argumentele apelului:

20. În motivarea cererii de apel, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a invocat că, instanța de fond în mod inexplicabil și fără precedent a admis constatarea încălcării de către Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a omisiunii de a indica în partea dispozitivă a încheierii din 28 iunie 2019, dispoziția eliberării imediate a reclamantului Vladmir Obneavco, motiv din care Administrația

Penitenciarului nr. 9-Pruncul nu a eliberat din detenție reclamantul/intimat în ziua pronunțării încheierii respective.

21. Relevă că, Administrația Penitenciarului nr. 9-Pruncul a executat o hotărârea judecătorească, iar prin scrisoarea nr. 5033/19 din 10 iulie 2019 a explicat că, la moment-10 iulie 2019 încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 iunie 2019 prin care s-a admis demersul Penitenciarului nr. 9-Pruncul cu privire la aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal, nu este executorie și definitivă.

22. Indică că, în hotărârea Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi legale privind executarea hotărârilor judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești (sesizarea 80g/2016), Curtea a reținut că o hotărâre definitivă nu poate fi rejudecată de aceeași instanță, dar poate fi rejudecată de către o altă instanță superioară. Hotărârea definitivă are autoritatea de lucru judecat.

23. Mai notează că, primul paragraf al Articolului 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care consacră principiul legalității privării de libertate a persoanei impune, în primul rând, ca orice arestare sau detenție să aibă un temei legal în dreptul intern. Literele a)-l) ale paragrafului 1 din Articolul 5 conțin o listă exhaustivă a motivelor pentru care o persoană poate fi lipsită de libertate, o asemenea măsură nefiind legală dacă nu corespunde unuia dintre aceste motive.

24. Precizează că, nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale: a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent.

25. Indică că, la caz, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 iunie 2019 prin care s-a admis demersul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul cu privire la aplicarea prevederilor art. 91 Cod Penal, nu era executorie și definitivă, iar eliberarea imediată a lui Vladmir Obneavoc poate fi catalogată drept încălcare de către Administrația Penitenciarului nr. 9 - Pruncul a hotărârii judecătorești de condamnare a acestuia.

26. Cu privire la încasarea prejudiciului moral consideră că instanța de judecată la stabilirea sumei prejudiciului moral în cuantum de 34 000,00 lei nu a aplicat corect criteriile de stabilire a prejudiciului moral.

27. Apelantul Ministerul Justiției a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

28. La 07 august 2020, reprezentantul intimatului Obneavco Vladimir, avocatul Gamurari Victoria a depus referință pe marginea apelului declarat de către Ministerul Justiției, solicitând respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Poziția părților în instanța de apel:

29. În ședința de judecată, în instanța de apel, reprezentantul apelantului Ministerul Justiției, Cachița Constantin a susținut apelul în sensul formulat.

30. În ședința de judecată, în instanța de apel, reprezentantul intimatului Obneavco Vladimir, avocatul Gamurari Victoria a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

31. În ședința de judecată, în instanța de apel, reprezentantul intervenientului accesoriu Avocatul poporului nu s-a prezentat, procedura de citare legală, fiind respectată. Astfel, Colegiul judiciar a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa intervenientului accesoriu Avocatul poporului.

Aprecierea instanței de apel:

32. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel și în raport cu materialele dosarului, **Colegiul judiciar** consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată și urmează a fi respinsă cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din următoarele motive.

33. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

34. Potrivit art. 373 CPC, (1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă

instanță. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

35. Astfel, la data de 25 iulie 2019, Obneavco Vladimir a acționat în judecată Ministerul Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la libertate, repararea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

36. Fiind investită cu judecarea pricinii în fond, prima instanță a conchis asupra temeiniciei parțiale a cererii de chemare în judecată depuse de către Obneavco Vladimir și a constatată încălcarea dreptului lui Obneavco Vladimir la libertate pentru o perioadă de 17 zile. La fel, a fost încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficul lui Obneavco Vladimir, prejudiciul material în mărime de 3 952,50 lei (trei mii nouă sute cincizeci și doi lei și 50 bani) și prejudiciul moral în mărime de 34 000,00 (treizeci și patru mii)lei. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

37. Din materialul probator rezultă că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din data de 28 iunie 2019 în privința lui Obneavco Vladimir au fost aplicate prevederile art. 91 Cod Penal și ca urmare, acesta a fost liberat condiționat de pedeapsa închisorii stabilite prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 23.10.2015, înainte de termenul rămas neexecutat (f. d. 27-29).

38. Având în vedere că Obneavco Vladimir nu a fost liberat imediat la data pronunțării încheierii din 28 iunie 2019, la data de 05 iulie 2019, avocatul acestuia, Orbu Ștefan a înaintat către Directorul Penitenciarului nr. 9 Pruncul cerere prin care a solicitat eliberarea imediată a lui Obneavco Vladimir (f. d. 30).

39. La data de 10 iulie 2019, Administrația Națională a Penitenciarelor, Penitenciarul nr. 9 Pruncul a expediat în adresa avocatului Orbu Ștefan un răspuns la cererea susmenționată, unde a invocat că, la moment încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 iunie 2019 nu este definitivă, administrația Penitenciarului nr. 9-Pruncul se află în imposibilitate de a libera din detenție deținutul Obneavco Vladimir în temeiul art. 91 Cod Penal (f. d. 31).

40. Potrivit adeverinței seria AC037045 din 15.07.2019, eliberate de Penitenciarul nr. 9 - Pruncul, reclamantul Obneavco Vladimir a fost eliberat din detenție la data de 15 iulie 2019 (f. d. 33-34).

41. Astfel, Obneavco Vladimir a invocat că, i-au fost cauzate prejudicii în rezultatul privării de libertate pe un termen de 17 zile, pe care o consideră ca fiind detenție ilegală.

42. Conform art. 2007 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat persoanei prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

43. În conformitate cu art. 265 Cod de executare, instanța de judecată poate decide liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, aplicînd, după caz, compensarea privilegiată a zilelor de muncă, în temeiul și în condițiile art.91 și 92 din Codul penal.

44. Potrivit pct. 1 din Hotărârea Explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărîrilor judecătorești cu caracter penal, dispozitivul încheierii instanței de judecată trebuie să conțină indicația concretă privind termenul de pedeapsă de la care condamnatul se liberează condiționat, precum și dispoziția liberării imediate a acestuia din penitenciar.

45. Prin urmare, prima instanță corect a punctat că, contrar prevederilor menționate supra, în partea dispozitivă a încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 iunie 2019 nu este indicată dispoziția eliberării imediate a lui Obneavco Vladimir, motiv din care administrația Penitenciarului nr. 9 – Pruncul nu a liberat din detenție reclamantul în ziua pronunțării încheierii respective, acesta fiind eliberat la data de 15 iulie 2019, adică peste 17 zile din momentul pronunțării încheierii din 28 iunie 2019, fapt care este unul inadmisibil și lezează grav drepturile și interesele lui Obneavco Vladimir.

46. Astfel, **Colegiul judiciar** respinge ca nefondate argumentele apelantului precum că, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 28 iunie 2019 prin care s-a admis demersul Penitenciarului nr. 9 - Pruncul cu privire la aplicarea prevederilor art. 91 Cod Penal, nu era executorie și definitivă, iar eliberarea imediată a lui Vladmir Obneavoc poate fi catalogată drept încălcare de către

Administrația Penitenciarului nr. 9 - Pruncul a hotărârii judecătorești de condamnare a acestuia.

47. Aici, **Colegiul judiciar** reliefează că, chiar dacă nu este prevăzută expres data intrării în vigoare a încheierii, și doar se face trimitere la modalitatea și termenul de contestare, reclamantul/intimat Obneavco Vladimir urma să fie eliberat imediat din detenție.

48. Potrivit art. 5.5 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, orice persoană care este victimă unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.

49. În speță, s-a stabilit cu certitudine că, reclamantul/intimat a fost privat ilegal de libertate pe o perioadă de 17 zile, ceea ce la rândul său constituie o încălcare a dreptului la libertate garantat de Constituția Republicii Moldova la art. 25, precum și de art. 5 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

50. Referitor la obiecțiile apelantului pe marginea pretenției de încasare a prejudiciului moral în sumă de 34 000 lei, instanța de apel o respinge ca nefondată.

51. În acest sens, **Colegiul judiciar** menționează că, la determinarea quantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

52. Prin urmare, instanța de apel consideră că suma de 34 000 de lei este în măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate, fiind echitabilă și suficientă pentru prejudiciul suferit.

53. **Colegiul judiciar** consideră nefondate argumentele invocate în apel, or acestea poartă un caracter declarativ și formal, constituie o reproducere a circumstanțelor constatate în ședința de judecată, nefiind temei de casare a hotărârii contestate.

54. Prin urmare, instanța de fond a examinat pricina în cauză în limitele pretențiilor înaintate de reclamant, a verificat și a cercetat probele prezentate sub toate aspectele, dându-le o apreciere corectă și legală, având la bază cumulul de dovezi administrate în cadrul dezbaterilor judiciare.

Concluziile instanței de apel:

55. Astfel argumentele invocate de apelant, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

56. Distinct de cele expuse și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către prima instanță și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea contestată.

57. În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a), art. 389, 390 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 februarie 2020, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Obneavco Vladimir împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Avocatul poporului, privind constatarea încălcării dreptului la libertate, recuperarea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,

Judecător:

Secrieru Ion

Judecători:

Mihaila Viorica

Cotruță Iurie